

„CICHY ZABÓJCA”

Strażacy ostrzegają przed „cichym zabójcą”, który jest niewyczuwalny zmysłami człowieka (bezwonny, bezbarwny i pozbawiony smaku).

Każdego roku szczególnie w sezonie grzewczym z powodu zatrucia tlenkiem węgla giną ludzie. Nie tylko podczas pożaru, ale również na skutek niewłaściwej eksploatacji budynku i znajdujących się w nich urządzeń i instalacji grzewczych. Tlenek węgla, potocznie zwany czadem, powstaje podczas procesu niepełnego spalania materiałów palnych, w tym paliw, które występuje przy niedostatkowi tlenu w otaczającej atmosferze. Z tego względu wszystkie urządzenia, w których następuje spalanie gazu lub innych paliw podczas ich pracy (np. piece gazowe, piece opalane węglem lub drewnem, piecyki łazienkowe, piece kaflowe, kominki, gazowe ogrzewacze pomieszczeń) mogą w niesprzyjających warunkach być źródłem tlenu węgla. Bardzo często do wypadków związanych z zatruciem „czadem” dochodzi w łazience wyposażonej w grzałkę wody przepływowej tzw. terma gazowa oraz podczas dogrzewania pomieszczeń różnego rodzaju piecykami. Zatrucie tlenkiem węgla związane jest z faktem, że łączy się on z hemoglobina 250 razy szybciej niż tlen, tworząc karboksyhemoglobina, przez co blokuje rozprowadzanie tlenu w organizmie przez krew. Niebezpieczeństwo śmiertelnego zatrucia związane jest również z tym, że tlenek węgla jest gazem niewyczuwalnym zmysłami człowieka (bezwonny, bezbarwny i pozbawiony smaku).

Przepisy stanowią, że w obiektach lub ich częściach, w których odbywa się proces spalania paliwa stałego, ciekłego lub gazowego, usuwa się zanieczyszczenia z przewodów dymowych i spalinowych w okresach ich użytkowania:

- cztery razy w roku w obiektach opalanych paliwem stałym (węglem, koksem, drewnem),
- dwa razy w roku w obiektach opalanych paliwem ciekłym i gazowym,
- co najmniej raz w miesiącu, jeżeli przepisy miejscowe nie stanowią inaczej od palenisk zakładów zbiorowego żywienia i usług gastronomicznych,
- co najmniej raz w roku usuwamy zanieczyszczenia z przewodów wentylacyjnych.

Zobowiązują również właściciele i zarządców bloków mieszkalnych i domów jednorodzinnych do okresowej kontroli, co najmniej raz w roku stanu technicznego instalacji gazowych oraz przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych).

Głównym źródłem zatruc w budynkach mieszkalnych jest niesprawność przewodów kominowych: wentylacyjnych, spalinowych i dymowych.

- ich szczelność,
- brak lub niewłaściwa konserwacja, w tym czyszczenie,
- wady konstrukcyjne,
- niedostosowanie systemu wentylacji do szczelności okien i drzwi, w związku z np. ich wymianą na nowe.

Wszystkie te przyczyny mogą doprowadzić do niedrożności przewodów, braku ciągu, a nawet do powstawania zjawiska ciągu wstecznego, polegającego na tym, że dym zamiast wydostawać się przewodem kominowym na zewnątrz, cofa się z powrotem do pomieszczenia.

Aby uniknąć zatrucia tlenkiem węgla (czadem) należy:

- przeprowadzać kontrole techniczne, systematyczne czyszczenie oraz sprawdzać występowanie dostatecznego ciągu powietrza w przewodach kominowych,
- użytkować sprawne techniczne urządzenia, w których odbywa się proces spalania, zgodnie z instrukcją producenta,
- stosować urządzenia posiadające dopuszczenia w zakresie wprowadzenia do obrotu w sytuacjach wątpliwych należy żądać okazania wystawionej przez producenta lub importera urządzenia deklaracji zgodności jest to dokument zawierający informacje o specyfikacji technicznej oraz przeznaczeniu i zakresie stosowania danego urządzenia,

- nie zaklejać i nie zasłaniać kratki wentylacyjnych,
- w przypadku wymiany okien i drzwi na nowe, sprawdzić poprawność działania wentylacji, ponieważ nowe okna są najczęściej o wiele bardziej szczelne w stosunku do wcześniej stosowanych w obiekcie i mogą pogarszać wentylację,
- w bardzo prosty sposób systematycznie sprawdzać ciąg powietrza, np. poprzez przykładanie lekkiej kartki papieru do otworu kratki wentylacyjnej, jeśli ciąg powietrza jest prawidłowy kartka powinna przywrzeć do otworu kratki,
- w miarę możliwości często wietrzyć pomieszczenie, w których odbywa się proces spalania (kuchnie, łazienki wyposażone w termy gazowe), a jeśli to możliwe zapewnić, nawet niewielkie, rozszczelnienie okien,
- reagować na objawy duszności, bóle i zawroty głowy, nudności, wymioty, oszołomienia, osłabienia, przyspieszenia czynności serca i oddychania, mogą to być sygnały, że ulegamy zatruciu tlenkiem węgla, w takiej sytuacji należy natychmiast przewietrzyć pomieszczenie, w którym się znajdujemy i zasięgnąć porady lekarskiej.

W przypadku zatrucia lub podejrzenia zatrucia tlenkiem węgla niezwłocznie należy:

- zapewnić dopływ świeżego czystego powietrza, w skrajnym przypadku wybijając szyby w oknie,
- niezwłocznie wynieść osobę poszkodowaną w bezpieczne miejsce, jeśli nie stanowi to zagrożenia dla zdrowia osoby ratującej, w przypadku istnienia takiego zagrożenia pozostawić przeprowadzenie akcji służbom ratowniczym,
- wezwać służby ratownicze (pogotowie ratunkowe, straż pożarną),
- jeżeli osoba poszkodowana nie oddycha, ma zatrzymaną akcję serca, należy natychmiast zastosować sztuczne oddychanie oraz masaż serca,
- nie wolno wpadać w panikę, kiedy znajdziemy dziecko lub dorosłego z objawami zaburzenia świadomości w kuchni, łazience lub garażu, należy jak najszybciej przystąpić do udzielania pierwszej pomocy.

W trosce o własne bezpieczeństwo, warto rozważyć zamontowanie czujników tlenku węgla.

Pomimo, że nie zapobiegają one powstaniu „czadu”, skutecznie mogą zaalarmować lokatorów mieszkania, w którym wydziela się ten niebezpieczny gaz, umożliwiając szybkie opuszczenie zagrożonego obiektu lub mieszkania. **Koszt zakupu i zamontowania takich urządzeń jest niewspółmiernie niski do korzyści, bo najwyższą wartością jest życie.**

Należy zwrócić uwagę na fakt, że czujniki tlenku węgla nie wykrywają innych gazów (np. metanu, propanu, butanu). Poza wyjątkowymi przypadkami tzw. wielofunkcyjnych urządzeń, nie mogą być również stosowane, jako detektory wykrywające dym podczas pożaru.

st. kpt. Ireneusz Kotowski

